
Deseta obletnica Društva krajinskih arhitektov Slovenije

Author(s): Alenka KOLŠEK

Source: *Urbani Izziv*, Vol. 13, No. 2, Izgrajevanje Mesta / Building The City (december 2002), pp. 99-101

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180813>

Accessed: 04-07-2025 08:39 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

čih je globalizacijo zaznal kot grožnjo in poudaril nujnost varstva krajine kot kulturne dediščine (D. Ogrin, M. Bruun, E. Skärbäck), nekateri pa so v njej videli tudi priložnosti za novo krajino. Med slednjimi je bil zlasti zanimiv prispevek M. Prominskega, ki je vprašljivost subvencioniranja tradicionalnih kmetijskih krajin prepričljivo utemeljil. Da so sodobne »globalizirane« krajine tudi zanimive in kakovostne, je na primeru Nizozemske prikazal prispevek M. Van den Toorna, ki je poudaril, da krajine vendarle uporabljajo vedno nove generacije, ki vsakič na novo oblikujejo svoj vrednostni odnos do njih.

Izjemno pestra sestava sodelujočih je dala možnost za vpogled v razmerje med naravnim in kulturnim kontekstom ter rešitvami, ki v njem nastajajo. Predstavitve iz okolij tako različnih dimenzij, gostote prebivalstva, naravnih danosti, kot so npr. Kitajska, Izrael, Alpe, Nevada, so pokazale, da ravno izhajanje iz problema in njegovega konteksta zagotavlja pestrost rešitev. Značilen primer je pristop z identifikacijo območij, ki so strateškega pomena za varovanje, predstavljen v prispevku Y. Kongijana. Pristop, ki temelji na konceptu učinkovitosti, je značilen odziv na obsežnost in kompleksnost sprememb, ki jih doživlja sodobna Kitajska in imajo povsem druga merila kot npr. v Evropi.

Med ključnimi temami je bilo seveda ohranjanje naravnih in kulturnih vrednot v krajini. Tu so udeleženci ugotovili, da varstvo samo po sebi ni nujno zagotovilo za pestrost in kakovost krajine. Nekatere metode varstva imajo lahko ravno nasproten učinek. Če se namreč vrednote (ogrožene vrste, ogroženi krajinski tipi) in načini njihovega varstva (uvajanje t. i. subvencioniranega pastoralizma) ugotavljajo in določajo na globalni ravni, lahko to pripelje v poenotenje in poenostavitev krajine. Vprašanje merila – reševanje problema na pravi

ravni – ki ga je v svojem prispevku poudaril C. Steinitz, je tudi v tem pogledu ključno.

Reševanje lokalnih problemov na globalni ravni vodi v avtoritarnost in tveganje za izgubo lokalnih vrednot. Nekateri avtorji so izpostavili vprašanje ustvarjanja nove narave, možnosti, ki jih ima pri tem krajinska arhitektura, ter sploh smisla oz. dometa tovrstnih ureditev (M. Vroom, D. Bruns). Drugačen pogled na varstvo je predlagal I. Marušič in ga poimenoval varovanje negotovosti. Namesto nekega »zamrznjenega« stanja torej varujemo in ohranimo priložnosti, da se krajina razvije v nekaj edinstvenega, pač v skladu z lokalnimi naravnimi danostmi ter družbenimi vrednotami in potrebami.

Soglasen sklep razprave je bil, da globalizacija ni niti slaba niti dobra. Pomembno je, da prepoznamo tveganja in izkoristimo priložnosti. Pri tem je ključna ustvarjalnost pri reševanju problemov, ki je globalizacijski procesi nikakor ne zmanjšujejo. Zdi pa se, da smo ob pozornosti, doslej pretežno posvečeni grožnjam, ki krajinskim vrednotam pretijo zaradi razvoja, spregledali tiste, ki izvirajo iz globalizacije varstva.

Krajinskemu planiranju, katerega cilj je ohranjanje edinstvenosti in prepoznavnosti krajin, je torej ključen globalizacijski izziv zagotavljanja ustvarjalnosti iskanja rešitev tako pri razvoju kot varstvu.

Dr. Mojca Golobič, univ. dipl. inž. kraj. arh., Urbanistični inštitut RS, Ljubljana
E-pošta: mojca.golobic@urbinsti

Opomba

[1] Domača stran konference je: <http://www.bf.uni-lj.si/globalscape/globalscape.html>

Prispevki so objavljeni v zborniku: Ogrin, D., Marušič, I., Simonič, T. (ur.), Krajinsko planiranje v dobi globalizacije, Zbornik konference, Oddelek za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, 2002.

Alenka KOLŠEK

Deseta obletnica Društva krajinskih arhitektov Slovenije

Letos mineva deset let od ustanovitve Društva krajinskih arhitektov Slovenije (DKAS). Spominski zapis je priložnost, da se ozremo nazaj in naredimo pregled svojega dela, obenem pa razmišljamo o prihodnjih nalogah in načrtih.

Strokovno združenje krajinskih arhitektov je od leta 1992 do danes z aktivnim pa tudi z odmevnim delom pridobilo opazno veljavo in prepoznavnost v slovenskem prostoru. Od skromnega začetka z desetimi člani leta 1992 je do letos naraslo na 82 registriranih članov.

Strokovnjaki, združeni v društvu, so v primerjavi s stanovskimi društvi urbanistov in arhitektov mnogo manjša družbena skupina, pa vendar je v svojem delovanju, v prodornosti idej, vprašanj, problemov, ki jih odpira in rešuje, izredno vitalna. Ustvarjalno, kritično, včasih tudi polemično spremlja dogajanja v prostoru ter se odziva na spremembe, ki jih v mladi državi doživlja družba, z njo pa tudi slovenska krajina.

V desetletni zgodovini so člani društva, še posebno prizadevni člani upravnih odborov, organizirali vrsto domačih in mednarodnih konferenc s spremljajočimi zborniki, ki so obravnavali aktualne teme urejanja krajine. Prvemu strokov-

nemu srečanju z naslovom Aktualna dejavnost stroke (Lendava 1994) so sledile letne konference Degradacije v prostoru (Topolšica 1995), Urejanje odprtega prostora v urbanem okolju (Ljubljana 1996), Presoja vplivov kot načrtovalski postopek za varstvo okolja (Ljubljana 1997), Voda – raba, varovanje, oblikovanje (Čateške Toplice 1998), Kulturna krajina v dinamiki razvoja in varstva (Portorož 1999) in Narava v mestu (Ljubljana 2000).

Na enodnevni konferenci Etika urejanja prostora januarja 2002 smo načeli tudi občutljivo, vendar nujno temo lastne strokovne etike ter sprejeli svoj etični kodeks. V njegovih členih so zajeti različni vidiki etike: pozitiven odnos do predmeta dela – krajine in narave, medsebojni odnosi znotraj stroke, sodelovanje z drugimi strokami in združenji pa tudi načela etičnega vedenja do javnosti, ki ji je delovanje krajskih arhitektov navsezadnje namenjeno.

Aktivno vlogo je društvo odigralo tudi v procesu sprejemanja novih prostorskih in gradbenih zakonov, dejavno pa sodeluje tudi v Inženirski zbornici Slovenije ter s stanov-

skima društvoma v njenem okviru. Člani so z uspešno udeležbo na mnogo natečajih s svojo publicistično dejavnostjo in popularizacijo stroke pripomogli k prepoznavnosti krajske arhitekture v Sloveniji, delujejo pa tudi zunaj njenih meja. Društvo je včlanjeno v Mednarodno zvezo krajskih arhitektov (IFLA) in sorodno evropsko zvezo (EFLA), kar omogoča spremljanje najnovejših gibanj in spoznanj v stroki. Za svoje projekte so člani prejeli več vidnejših nagrad in priznanj: Plečnikovo, Piranesi, Stetelovo itd.

Društvo podpirajo ljudje, zato ob obletnici ne moremo mimo zahvale predhodnikom in predsednikom, ki so vsak po svoje pripomogli k razvoju in uspešnemu delovanju. Seveda gre zahvala tudi vsem tistim članom, ki so dejavno in predano sodelovali pri društvenem delu. Obenem si želimo, da bi se širše članstvo vse bolj aktivno vključevalo. Seveda so vedno dobrodošli tudi novi, mladi člani s svežimi idejami in pogumnimi, konstruktivnimi dejanji v prid društva.

Ob desetletnici smo prvič podelili društvene nagrade. Za življenjsko delo jo je letos prejel profesor Du-

šan Ogrin, ustanovitelj stroke krajske arhitekture na Slovenskem in njenega visokošolskega študija na ljubljanski Univerzi ter doma in v tujini priznan teoretik in ustvarjalec na področju krajske arhitekture.

Med mednarodno znanstveno konferenco Krajsko planiranje v dobi globalizacije – Globalscape v začetku novembra 2002 v Portorožu, kjer je DKAS z Oddelkom za krajsko arhitekturo Biotehniške fakultete v Ljubljani nastopal kot soorganizator, smo 9. novembra v piranski Tartinijevi hiši priredili proslavo ob jubileju društva s slovesno podelitvijo nagrade.

Ozreti se moramo seveda tudi po ciljih in dejanjih, ki naj ponesejo društvo iz pionirskega prvega desetletja v zrela obdobja. Vsekakor se vidimo v aktivni vlogi pri urejanju prostora tudi v prihodnje. Prepričani smo, da je ključ do uspeha v konstruktivnem sodelovanju z drugimi prostorskimi strokami, pri čemer pa je treba z javnim delovanjem vedno znova poudarjati in uveljavljati lastno strokovno specifičnost, znanje in njune prednosti. S tem lahko DKAS gotovo pomembno prispeva k večji prepoznavnosti in zavedanju o krajini kot vsestranski vrednoti in o njenem kulturnem ter gospodarskem pomenu za Slovenijo. To je pomembno ne le doma, temveč v širšem evropskem, tudi svetovnem okviru, ki mu pripadamo.

♦ ♦ ♦

Navada je, da se ob obletnicah ozremo nazaj in naredimo pregled svojega dela.

Strokovno združenje krajskih arhitektov je od preprostih začetkov leta 1992 z aktivnim in prizadevnim pa tudi z odmevnim delom pridobilo opazno veljavo in prepoznavnost v slovenskem prostoru. Od skromnega začetka z desetimi člani leta 1992 je do letos društvo naraslo na 82 registriranih članov.

Profesor Dušan Ogrin, ustanovitelj univerzitetnega študija krajske arhitekture v Sloveniji, je prvi prejel nagrado DKAS za življenjsko delo.

Strokovnjaki, združeni v društvu, so v primerjavi s stanovskimi društvi urbanistov in arhitektov mnogo manjša družbena skupina, pa vendar je v svojem delovanju in v prodornosti idej, vprašanj in problemov, ki jih odpira in rešuje, izredno vitalna. Ustvarjalno, kritično, včasih tudi polemično spremlja dogajanja v prostoru ter se odziva na spremembe, ki jih doživlja družba v mladi državi, z njo pa tudi slovenska krajina.

V desetletni zgodovini so člani društva, še posebno pa prizadevni člani upravnih odborov, organizirali vrsto domačih in mednarodnih konferenc s spremljajočimi zborniki, ki so obravnavali aktualne teme urejanja krajine. Načeli so tudi občutljivo, vendar nujno temo strokovne in osebne etike ter sprejeli lastni etični kodeks.

Aktivno vlogo je društvo odigralo tudi v procesu sprejemanja novih prostorskih in gradbenih zakonov, dejavno pa sodeluje tudi v Inženirski zbornici Slovenije ter s stanovskima društvoma v njenem okviru. Člani so z uspešno udeležbo na mnogo natečajih s svojo publicistično dejavnostjo in s popularizacijo stroke pripomogli k prepoznavnosti krajinske arhitekture v Sloveniji, delujejo pa tudi zunaj njenih meja. Za svoje projekte so prejeli več vidnejših nagrad.

Društvo podpirajo ljudje, zato ob obletnici ne moremo mimo zahvale svojim predhodnikom, predsednikom, ki so vsak po svoje pripomogli k razvoju in uspešnemu delovanju. Seveda gre zahvala tudi vsem tistim članom, ki so dejavno in predano sodelovali pri društvenem delu. Prav vsem članom želimo čim več poguma, znanja in odločnosti pri nadaljnjem delu ter izzivih, ki čakajo društvo v naslednjih letih.

Mag. Alenka Kolšek, univ. dipl. inž. kraj. arh., predsednica DKAS, Ljubljana
E-pošta: alenka2.kolsek@gov.si

Biba TOMINC

Safari po Bocvani

Kralj živali je bil kriv, da smo se odpravili na pravi safari v Bocvano. Najeli smo džip Toyoto hillux in bili pripravljeni na tritedensko safarijado po bocvanskih glavnih narodnih parkih (national park) in lovskih rezervatih (game reserve).

1. Naravnogeografske značilnosti

Bocvana leži v osrčju južne Afrike in obsega osrednji del Kalaharijske kotline na 700 do 1200 m nv. Prevladujejo široke ravnine, nad njih pa se izpod mlajših peščenih naplavin dvigajo posamični osamelci in nizka hribovja ter delijo kotlino na plitve kadunje, v katerih se občasno zbirajo tekoče vode iz okolice. Največji del dežele zavzema Kalahari, semiaridna puščava, ki sega na jugu in zahodu v JAR in Namibijo. Puščavo Kalahari (v secvanskem jeziku Kgalagadi) sestavljajo območja peščenih sipin in živega peska s skopo vegetacijo trnastega grmičevja. Večji del ozemlja je zgrajen iz mezozojskih, terciarnih in kvartarnih peščenih usedlin, na vzhodu pa prevladujejo stare kristalinske kamnine Afriškega ščita s pomembnimi rudnimi ležišči. Na zahodu so na površju nesprijeti terciarni in kvartarni peski, v njih pa so do 12 m visoke sipine.

Podnebje Bocvane je suho subtropsko z deževno dobo od novembra do aprila in z velikimi vsakodnevnimi temperaturnimi nihanji. Padavine so zelo nezanesljive, večino ma padejo v močnih nalih in hitro izginejo v peščena tla. Na severu je 500 do 800 mm padavin, v osrednjem in južnem delu pa le okoli 200 do 300 mm.

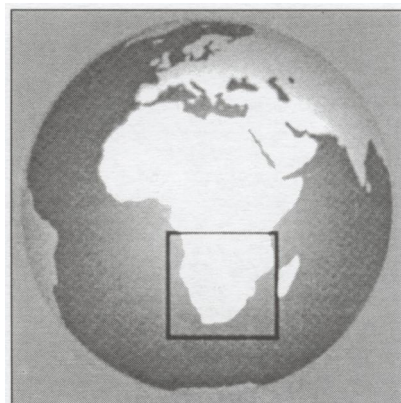
Večji del države je povsem brez vodnih tokov, druge tečejo kratki

in občasni vodni tokovi ter izginjajo v peščenih tleh ali slanih kotanjah. Večje stalno tekoče reke so samo na severu, med njimi je najbolj vodnata Okavango (1600 km), ki se izliva v veliko notranjo delto z več kot 10.000 km² močvirij in odprtih vodnih površin. Te se tudi v sušni dobi ne zmanjšajo bistveno, saj ravno takrat (maj, junij) delto dosežejo visoke vode iz osrednje Angole. Ob vrhuncu odteka del vode po reki Boteti še 200 km naprej proti jugovzhodu, do slane kotanje Makgadikgadi. Toda zaradi dolgoletne suše že več kot deset let ni pošteno tekla.

Več kot 80 % potreb po vodi pokrijejo s črpanjem podtalnice. Od rastja so tam nizka savanska trava, polpuščava in redek savanski gozd.

2. Družbenogeografske značilnosti

Bocvana je neizmerno prostrana dežela (580.000 km²). Je skoraj neobljudena, kar dokazuje tudi podatek o gostoti poselitve: 2,5 preb/km². Leta 1998 je štela 1.448.000 prebivalcev.

Slika 1: Kje je Bocvana?